

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>.
3. Leheza, Y., Karina Pisotska, Oleksandr Dubenko, Oleksandr Dakhno, & Artur Sotskyi. (2023). The Essence of the Principles of Ukrainian Law in Modern Jurisprudence. *Revista Juridica Portucalense*, 342–363.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) : Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.
5. Трофименко В. А., Радченко Я. М. Профілактична діяльність Національної поліції України: спроба філософсько-правової рефлексії, *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. 2020. № 3 (46). С. 154 -162.

Сахно Артем доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ «CUSTODY RECORDS» В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦПОЛІЦІЇ

Одним із пріоритетних завдань діяльності Міністерства внутрішніх справ України є побудова своєї діяльності на основі дотримання прав людини та забезпечення захисту суспільства від насильства, дискримінації, проявів нетерпимості та будь-яких інших порушень. Саме тому на сьогодні в територіальних підрозділах Національної поліції України активно запроваджується система «Custody Records», що використовується органами поліції для покращення стану дотримання стандартів захисту прав затриманих осіб [1].

Станом на кінець 2022 року пілотний проєкт ІІІ «Custody Records» запроваджено у 28 підрозділах (та повноцінно у 8-ми підрозділах ІІТ з початку реалізації проєкту), а саме: Тернопільському районному управлінні поліції ГУНП в Тернопільській області; Жмеринському районному відділі поліції ГУНП у Вінницькій області; Відділенні поліції №1 Володимир-Волинського районного

відділу поліції ГУНП у Волинській області; Ковельському районному управлінні поліції ГУНП у Волинській області; Володимир-Волинському районному відділі поліції ГУНП у Волинській області; Луцькому районному управлінні поліції ГУНП у Волинській області; Могилів-Подільському районному відділі поліції ГУНП у Вінницькій області. Гайсинському районному управлінні ГУНП у Вінницькій області; Вінницьке районному управлінні ГУНП у Вінницькій області; Хмельницькому районному відділі поліції ГУНП у Вінницькій області; Рівненському районному управлінні поліції ГУНП в Рівненській області; Відділі поліції № 1 Рівненського районного управління поліції ГУНП в Рівненській області; Вараському районному відділі поліції ГУНП в Рівненській області; Сарненському районному відділі поліції ГУНП в Рівненській області; Сумському районному управлінні поліції ГУНП в Сумській області; Конотопському районному відділі поліції ГУНП в Сумській області; Ніжинському районному відділі поліції ГУНП в Чернігівській області; Корюківському районному відділі поліції ГУНП в Чернігівській області; Кропивницькому районному управлінні поліції ГУНП в Кіровоградській області; Відділення поліції № 1 (Мала Виска) Новоукраїнського районного відділу поліції ГУНП в Кіровоградській області; Хмельницькому районному управлінні поліції ГУНП в Хмельницькій області; Шепетівському районному управлінні поліції ГУНП в Хмельницькій області; Кам'янець-Подільському районному управлінні поліції ГУНП в Хмельницькій області; Дністровському районному відділі поліції ГУНП в Чернівецькій області; Відділенні поліції №1 Дністровського районного відділу поліції ГУНП в Чернівецькій області; Відділенні поліції № 5 (сmt Глибока) Чернівецького районного управління поліції ГУНП в Чернівецькій області; Відділенні поліції № 1 (сmt Путила) Вижницького районного відділу поліції ГУНП в Чернівецькій області; Відділенні поліції № 6 (Новоселиця) Чернівецького районного управління ГУНП в Чернівецькій області [2].

Результативність системи «Custody Records» була оцінена поліцією та необхідність її впровадження стала частиною державної (публічної) політики. Зокрема, у 2017 році Кабінет Міністрів України ухвалив Стратегію розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2022 року [3], яка передбачала впровадження «автоматизованого обліку затриманих осіб з метою запобігання незаконному затриманню та вдосконалення системи захисту таких осіб від тортур і жорстокого поводження». У Плані заходів з реалізації Стратегії, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №693-р [4], вже конкретизувалось, як саме це зробити, зокрема технічні, правові та організаційні аспекти впровадження системи «Custody Records» на всій території України не тільки в ІТТ, а й у відділеннях поліції (чергових частинах).

Разом з тим, аналіз відомчих нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ дозволяє констатувати, що правове регулювання системи «Custody Records» активно розвивається лише за напрямками інформаційного та організаційного забезпечення цієї діяльності.

Наприклад, за напрямком інформаційного забезпечення розроблено Інструкцію з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженої наказом МВС України від 24 травня 2022 року № 311, основними завданнями та призначенням якої є:

1) запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і належного поведження, а також підвищення стандартів захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях;

2) об'єднання інформації про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання, перебування в територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах Національної поліції України, їх територіальних (відокремлених) підрозділах (далі - органи (підрозділи) поліції), та звільнення або поміщення до спеціальних установ інших органів державної влади в єдиному інформаційному просторі з використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та комунікаційного обладнання;

3) здійснення опитування затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання, щодо обставин та підстав затримання, а також фіксації всіх дій із затриманою особою під час її перебування в органі (підрозділі) поліції;

4) забезпечення оперативного реагування та прийняття управлінських рішень посадовими особами органів (підрозділів) поліції в разі неналежного поведження із затриманими;

5) запровадження автоматизованого формування витягу з електронної картки затримання [5].

Організаційне забезпечення «Custody Records» здійснюється відповідно до наказу Голови Національної поліції України від 26.05.2021 № 441 «Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції», яким запроваджено посади інспекторів з дотримання прав людини у підрозділах Національної поліції на місцях – спеціальних custody-офіцерів, що відповідають за функціонування системи «Custody Records» [6]. Водночас, питання щодо організації добору на посаду custody-офіцерів та порядку здійснення їх професійної підготовки, визначення їх компетентності відповідно до займаної посади, залишились поза межами зазначеного нормативно-правового акту.

Крім того, питання щодо правового регулювання типових стандартів до облаштування спеціальних приміщень, які мають бути призначені для роботи поліцейських із затриманими особами, врегульовані частково та в межах окремих нормативно-правових актів.

Наприклад, окремі технічні вимоги до функціонування кімнат для затриманих визначені наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України», відповідно до якого, кімнати для затриманих повинні розміщуватися на першому поверсі адміністративного будинку поруч із залом оперативного управління чергової частини для того, щоб її працівники могли контролювати поведінку

затриманих; затримані особи повинні утримуватися в кімнатах для затриманих із розрахунку не менше ніж 4 квадратних метри корисної площі на одну особу (без урахування площі, призначеної для умивальника та чаші клозетної); кімнати для затриманих повинні бути забезпечені природним та штучним освітленням, вентиляцією, в опалювальний період - обігрівом, із температурою повітря не нижчою 18 °С, із дотриманням рівня вологості повітря в межах норми; кімнати для затриманих обладнуються засобами відеонагляду, санітарно-гігієнічними приладами (чашами клозетними, умивальниками - із забезпеченням права на приватність) та меблями для забезпечення мінімальних потреб для осіб, які в них утримуються [7]. Цим же наказом визначені й деякі вимоги до технічного стану кімнат для конфіденційного побачення затриманого із захисником.

Крім того, окремі технічні вимоги обладнання слідчих кімнат визначені наказом МВС України від 18.12.2003 № 1561 «Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах та підрозділах внутрішніх справ України» [8]. Проте, з огляду на застарілість багатьох норм коментованого наказу, нормативні вимоги до функціонування кімнат для проведення слідчих дій також потребують якнайшвидшого оновлення.

Висновок. Таким чином, слід констатувати, що на теперішній час поза межами нормативно-правового регулювання й дотепер залишаються питання щодо набору та професійної підготовки кастоді-офіцерів, питання відеофіксації та роботи з персональними даними, які збираються під час інтерв'ювання, визначення технічних вимог до функціонування кімнат для проведення інтерв'ю із затриманою особою та працівником поліції, який здійснював таке затримання. Крім того, потребують більш ретельного опрацювання питання правового регулювання функціонування кімнат для затриманих, кімнат для конфіденційного побачення з захисником та кімнат для проведення слідчих дій. Вирішення цих та багатьох інших питань щодо функціонування системи «Custody Records» вбачається у підготовці на рівні МВС України відомчого нормативно-правового акту, спрямованого на вирішення проблеми в комплексі, шляхом одночасного врегулювання організаційних, кадрових та технічних питань функціонування системи «Custody Records».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Запровадження моделі функціонування системи «Custody Records» одне з пріоритетних завдань розвитку університету. URL: <https://dnuvs.in.ua/novyny/mariupol/zaprovadzhennya-modeli-funkczionuvannya-systemy-custody-records-odne-z-priorityetnyh-zavdan-rozvytku-universytetu>.
2. Основні досягнення Національної поліції України у межах реалізації стратегічних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини. URL: <https://www.npu.gov.ua/diyalnist/dotrimannya-prav-lyudini>.

3. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1023-2017-%D1%80>.

4. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 693-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/693-2019-%D1%80>.

5. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: наказ МВС України від 24 травня 2022 року № 311.

6. Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції: наказ Голови Національної поліції України від 26.05.2021 № 441.

7. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: наказ МВС України від 23.05.2017 № 440.

8. Про затвердження Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах та підрозділах внутрішніх справ України: наказ МВС України від 18.12.2003 № 1561.

Скалацька Тетяна викладач, циклу професійно-практичної підготовки Державного професійного закладу (професійно-технічного) освіти зі специфічними умовами навчання «Академія патрульної поліції»

ЩО ВКЛЮЧАЄ В СЕБЕ ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Актуальність дослідження превентивної діяльності поліції полягає в тому, що вона є однією з ключових складових діяльності правоохоронних органів у багатьох країнах світу, включаючи Україну. Превентивна діяльність спрямована на запобігання злочинам та іншим порушенням закону, зниження рівня злочинності та підвищення рівня безпеки громадян. Дослідження превентивної діяльності поліції є важливим, оскільки воно може допомогти в розумінні та вдосконаленні превентивних стратегій та тактик, що використовуються правоохоронними органами.

Метою дослідження є визначення сутності та особливостей здійснення превентивної діяльності поліції в сучасних умовах.